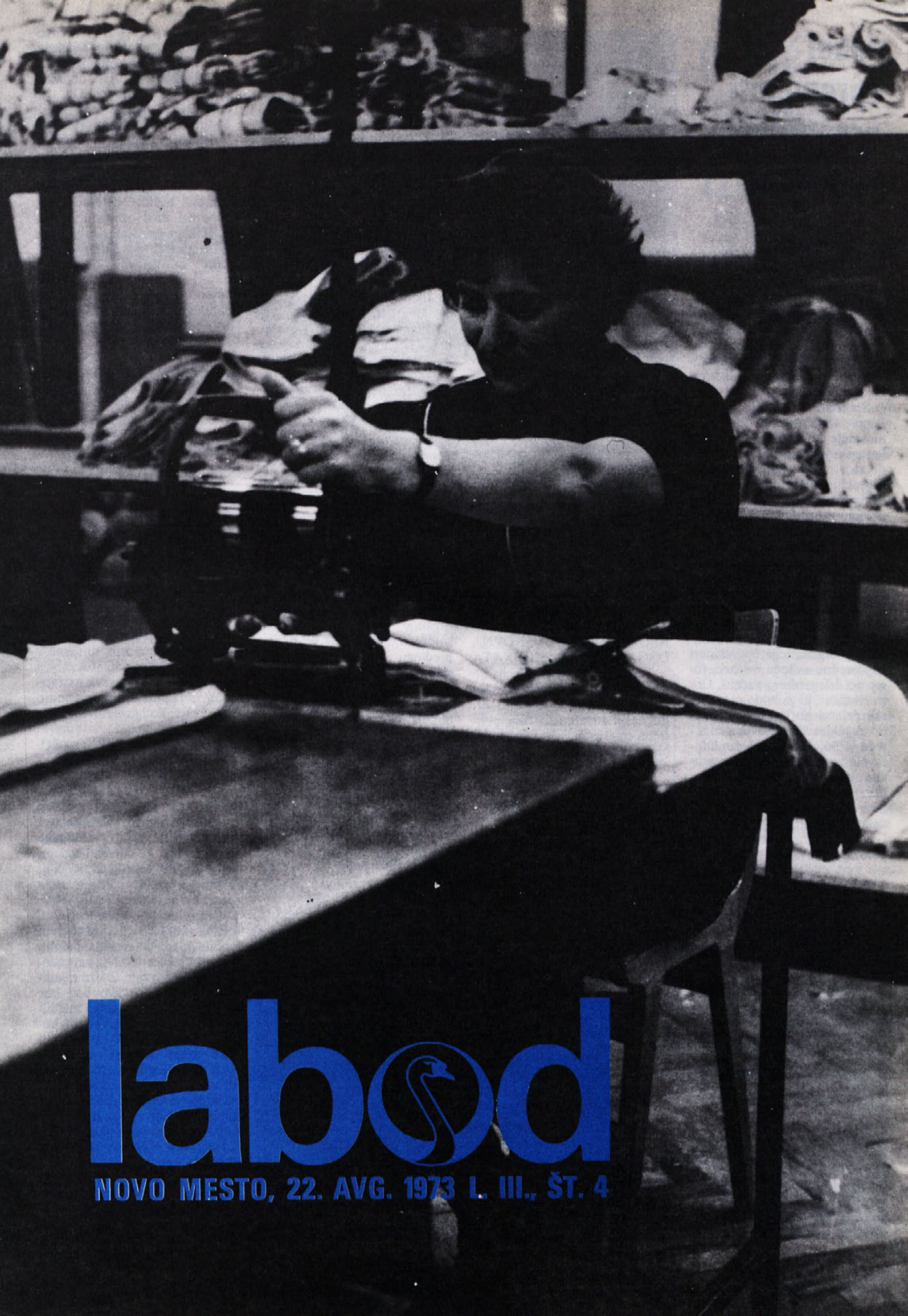

labod

NOVO MESTO, 22. AVG. 1973 I. III., ŠT. 4

zakaj spremeniti organizacijo sindikata

V letošnjem letu bo začela veljati nova ustava SFR Jugoslavije in SR Slovenije. Priče smo globokim, revolucionarnim spremembam naše družbe, ki odpirajo nove možnosti sindikatom in jim nalagajo tudi nove naloge.

Statutarna komisija republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije je že pripravila predlog za novo organiziranost sindikatov. Cilj predlagane nove organiziranosti sindikatov je, da se tem vsestransko prilagodijo novim možnostim in novim nalogam. Gre torej za sindikat v temeljni organizaciji združenega dela, za sindikat v skupnosti temeljnih organizacij združenega dela (delovni organizaciji, podjetju); gre za sindikat delavcev, katerega vsa vodstva so organizirana iz osnovne sindikalne organizacije, v kateri neposredno odloča delavec, torej po delegatskem načelu. Gre za sindikat, ki ga bodo organizirali delavci kot najširšo razredno organizacijo delavskega razreda v boju za razvoj samoupravnih socialističnih odnosov in za uresničevanje svojih samoupravnih in drugih pravic in interesov na vseh področjih dela, ustvarjanja in življenja. Gre za tak družbenoekonomski položaj in vlogo sindikata v

družbi in v političnem sistemu, ki ustreza razrednim interesom in težnjam delavskega razreda. Gre za najširše sodelovanje delavcev pri izvajanju funkcije oblasti in pri opravljanju drugih pomembnih zadev, kakor tudi za reševanje socialnih vprašanj, ki so pomembna za vse delovne ljudi in za krepitev njihove solidarnosti. Stvar ocene v javni razpravi pa bo, ali predlagani dokumenti pravilno opredeljujejo to vlogo sindikatov in načine za njeno uresničevanje.

Statutarni dogovor naj bi nadomestil vse statutarne akte sedanjih sindikatov in Zveze sindikatov. Nastal naj bi kot dogovor vseh osnovnih organizacij sindikatov, torej ne bi bil sprejet na kongresu, pač pa naj bi 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije formuliral njegov dokončni predlog. Gre za stalen akt, ki naj bi s svojimi načelnimi določili urejal osnove organizacije in delovanja vseh sindikatov in Zveze sindikatov. Le v osnovnih organizacijah sindikatov bi imeli še svoja posebna pravila.

Podrobnosti, ki ne morejo biti urejene v statutarne dogovoru, bodo urejali poslovnik ali izjemoma posebni dogovori in sklepi. Izhodišča nove organiziranosti so: V VSAKI TEMELJNI ORGANIZACIJI ZDRUŽENEGA DELA OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA

Taka osnovna organizacija bo lahko osnova neposrednega samoupravljanja v temeljni organizaciji združenega dela, politična osnova delavske kontrole, bistven dejavnik v informiranju za samoupravno odločanje, v političnem in strokovnem izobraževanju itn. Osnovna organizacija sindikata v temeljni organizaciji združenega dela bo tudi politična osnova delegatskega sistema.

DELEGATSKI SISTEM

Omenili smo že možnosti, da v osnovni organizaciji sindikata delujejo skupine in da njihovi delegati, nekdanji poverjeniki, sestavljajo izvršni odbor ali nastopajo v izvršnem odboru kot enakopravni občasni člani, kadar gre za zadeve take skupine. Medtem ko je pri izvršnem odboru osnovne organizacije to le ena izmed nakazanih možnosti, pa velja delegatsko razmerje kot osnova organiziranja in delovanja na vseh nivojih. Izrecno je zapisano, da so vsi organi sindikatov sestavljeni po delegatskem načelu, opredeljena je odgovornost delegatov, postavljeno je načelo sporazumevanja kot osnovno načelo odločanja v organih sindikatov.

V temeljni organizaciji združenega dela, v kateri bo več osnovnih organizacij sindikata, v podjetjih, v katerih bo več temeljnih organizacij združenega dela in več osnovnih organizacij sindikata, je predvideno, da deluje sindikalna konferenca.

OBČINSKA IN MEDOBČINSKA ORGANIZACIJA

Osnova za formiranje vseh organov sindikatov in Zveze sindikatov v občini je po tem predlogu dogovor organizacij sindikata v okviru občinske organizacije sindikata. Stvar osnovnih organizacij sindikata v občini je, ali na občinskem nivoju potrebujejo delegatsko sestavljen občni zbor ali pa se dogovorijo, da skupne zadeve koordinirajo izvršni odbori kot celote na občasnih sestankih; pač pa ta občinska organizacija predstavlja osnovo za delegiranje delegacij tega sindikata v organe tega sindikata na med-

občinskem in republiškem nivoju. Kako se voli skupno delegacijo, je stvar osnovnih organizacij sindikata v tej občinski organizaciji sindikata. Ob taki odločitvi se načelno izvoli medobčinski odbor, ki je sestavljen iz delegatov občinskih organizacij sindikata. Sestav republiškega odbora je stvar sporazuma vseh občinskih organizacij sindikata. Sestav delegacije se dogovori med osnovnimi organizacijami sindikata v občini ali v medobčinski organizaciji. Tako bi delovali delegatsko sestavljeni organi sindikatov povsod, kjer se ustvarja in deli dohodek, torej povsod, kjer je potrebna organizirana navzočnost sindikatov.

SINDIKAT KOT ODRAZ INTERESA ČLANOV

To načelo zahteva večje število drugače organiziranih sindikatov. Statutarni dogovor to novo organiziranost podrobno ureja. Teze za sporazum, ki so že objavljene, bi omogočale vsaki osnovni sindikalni organizaciji, da se organizira v tisti sindikat, ki bo lahko v večji meri odraz avtentičnih interesov članov. Tako bomo dobili popolnoma novo, res na interesih članov oblikovano tako imenovano sindikalno karto. Sedanji predlogi iz razprav na republiških odborih sindikatov omenjajo 18 sindikatov. Šele razprava in živa praksa nastajajočih republiških konferenc bo dala končni odgovor.

POSVETITI POSEBNO POZORNOST MLADIM DELAVCEM

Gre za statutarne izvedbe spoznanja, da so mladi delavci enakopravni člani sindikalne organizacije, ki kot taki sodelujejo v njeni celotni aktivnosti, imajo pa zaradi mladosti svoje posebne interese. Te posebne interese naj bi uresničevali v mladinskih aktivnostih. Aktivni bi vodili mladi delavci-člani sindikalnih vodstev. Aktivni naj sodelujejo v delovanju Zveze mladine v občini in tako bolj kot doslej zagotavljajo vlogo mladih delavcev. Gre za aktivno delovanje mladih, ne pa za kakršno koli obliko varuštva nad njimi.

V dogovoru je predvidena ustrezna številčna zastopanost mladih v vseh sindikalnih organih. Išče mo torej statutarne osnove za izvedbo sklepov III. konference ZKJ o vprašanju mladine.

V tem sestavku smo objavili le nekaj osnovnih misli, povzetih iz sedaj objavljenih dokumentov in razprav. Več o tem bomo razpravljali na sestankih naših sindikalnih podružnic.

Vhod v našo tovarno v Novem mestu

pričela se je javna razprava

V teh dneh bomo sodelovali v javni razpravi o osnutkih nove ustave SFR Jugoslavije in SR Slovenije. Ta dva izredno pomembna dokumenta sta po svoji idejni vsebini in smeri razvoja naše družbe neposredno nadaljevanje graditve samoupravnega socialističnega sistema, ki smo ga začeli z zakonom o delavskih svetih leta 1950, z ustavnim zakonom iz leta 1953 in ustavo iz leta 1963.

Ustavne spremembe, ki jih tudi mi že uresničujemo, so nadaljevanje in korak naprej v razvoju dosedanjega ustavnega sistema v smeri naše revolucije. Z drugimi besedami, v tem razvoju so bili vselej deležni največ pozornosti — kar zadeva notranji družbeni razvoj — današnji in dolgoročni interesi delavskega razreda ter vseh delovnih ljudi, poglobljanje in razvijanje samoupravnih oblik socialističnih proizvodnih odnosov in oblikovanje ter utrjevanje takega sistema politične oblasti in socialistične demokracije, ki temelje na vodilni vlogi delavskega razreda.

Po drugi plati so napredne spremembe, ki jih predloga prinašata, tako pomembne in tako obširne, da lahko govorimo o novih ustavah. Ni namen novih ustav, da bi s kakršnimi koli konstrukcijami ustvarjale lažno podobo idealne družbe. Izhajata iz stvarnosti našega časa! Delavskemu razredu in vsem naprednim ljudem naše socialistične družbe skušata ustvariti ugodnejše pogoje in bolj učinkovita sredstva v boju za nadaljnji napredek socializma in socialističnega samoupravljanja ter za boljši jutrišnji dan delovnega človeka. Z drugimi besedami namen ustav ni „osrečevati“ naših delovnih ljudi, temveč jim ustvariti ugodnejše pogoje in sredstva, da bi bili tudi sami v kar največji možni meri „kovači“ svoje sreče.

Nova ustava SFR Jugoslavije, ki jo bomo sprejeli, bo v nekem smislu edinstven dokument te vrste v svetu; edinstven po samoupravnih oblikah proiz-

Gasilska desetina TOZD Ločna je na tekmovanju industrijskih društev letos maja zasedla 3. mesto.

vodnih odnosov in združevanja dela in dohodka in edinstven po tem, da so samoupravno organizirani delovni ljudje hkrati, na podlagi delegatskega načela, organizirani tudi kot država.

Nekateri pravijo, da je to poizkus. Toda, samoupravljanje se pri nas uspešno razvija že dobri dve desetletji, čeprav dostikrat tudi s prehodnimi krizami in krči. Torej to ni več poizkus, marveč življenje neke družbe. Če imamo probleme in težave, jih imamo zato, ker je naša družba mlada, ker se razvija na še vedno ozki materialni bazi, ker si mora sama utirati nove poti in ker še vedno nima dovolj izkušenj in znanja.

Naše socialistično samoupravljanje je še vedno bolj revolucionarna bitka delavskega razreda in delovnega človeka sploh kakor pa prevladujoča vsebina družbene zavesti in znanosti.

Nova ustava bo s tem, da dokončno odpravlja določene dileme, i so v nasprotju s samoupravnimi oblikami socialističnih proizvodnih odnosov, še bolj spodbudila in pospešila razvoj družbene zavesti v tej smeri ter dala s tem vsej družbi večjo varnost. Hkrati pa dajemo s tem tudi velik prispevek k družbenemu napredku sodobnega človeštva.

iz dnevnika mlade praktikantke

V svoj program dela skoraj vse srednje in visoke šole vključujejo vsaj 14-dnevno počitniško prakso.

Tako se je tudi pri nas v TOZD Libna Krško zvrstilo na praksi kar precej praktikantov. Med njimi so bile tudi učenke krške Posebne šole. Prvič pa so bile na praksi dijakinje 3. ietnika brežiške gimnazije. Zelo so se zanimale za delo, za delovne odnose, poslovanje in perspektivo našega podjetja. Udeležile so se tudi zbora delovnih ljudi. Vsaka je pisala dnevnik.

Veronika Felicijan je v svoj dnevnik napisala mnogo lepega. Takole ga je zaključila: „Jutri torej končujem svojo prakso. Odšla bom z vrsto spoznanj, ki sem si jih pridobila v tem tako kratkem času. Šele sedaj dobro vem, kaj je v resnici proizvodnja. Praksa je važna, saj ti jasno pokaže stanje, kakršno v resnici je. In na koncu še spoznanje, ki se je v meni trdno zakoreninilo: Delavka, ti si tista, na kateri sloni vsa proizvodnja. CENIM TE! Bodi ponosna. Ne samo jaz, vsi te cenimo! Vsak dinar pravično zaslužiš. Zato ostani močna in se zavedaj, da si stebel naše družbe — si SLOVENSKA DELAVKA.“

To mlado dekle, dijakinja Veronika, mi je zaupala, da bi rada študirala industrijsko psihologijo. Pri študiju ji želimo veliko uspeha.

LIDIJA HOČEVAR

prvič, drugič, tretjič...

Lepega sončnega dne so se zbrali ob starem kozolcu. Tu so bili člani komisije za licitacijo, trije kupci in nekaj firbcev. Kozolec ni bil posebej pripravljen za licitacijo, bil je tak, kakršen krasi hrib že vrsto let. Kupci, sami postavni možje, so imeli vsi isto misel: kozolec je bil že last vsakega izmed njih.

Prvemu, zdravemu kmečkemu možaku, so se iskrile oči, saj ga je že videl na svoji kmetiji, dišečega po mrvi in drugih travnatih dobrotah.

Le kdo ne bi dal za njega 400 starih tisočakov!

Drugi, ki mu je kmetovanje samo še spomin na „sramotno“ početje prednikov, je imel drugo računico. Kupil ga bo in prodal po kosih. Vsaj 600 starih tisočakov mora dobiti zanj!

Tretji ni kaj dosti razmišljal. Za tako ceno in morebiti še malo več se ga že izplača kupiti. Bo že kaj z njim!

Iz takih in podobnih misli jih je zdramil predsednik komisije. Pozval je kupce, naj se prijavijo k licitaciji, oznanil začetno izključno ceno 400 tisočakov, povedal nekaj lepih besed o kozolcu in... začelo se je! 400, 410, 420, 435, 450 prvič, drugič, 470, 500 in 510. Pri tem znesku je odstopil tretji. Kar je preveč, je preveč! Toliko ni bil pripravljen dati zanj. Pa saj tako ni vedel, kaj bi z njim, se je tolažil.

Ostala dva sta se mrko gledala in ocenjevala drug drugega. Le do kje misli iti ta kanalja? Ej, prijatelji, ne bo tvoj, da veš, pa če vse vrag vzame! 520, 550, 600, 650, 700!

Člani komisije so se zadovoljno spogledovali. Take borbe in take trme pa še ne! Ljubi moji Kranjci, kaj vam je res več za prestiž, kot za kozolec?! 710, 720, 730, 740, 750 prvič, drugič... tretjič!

Kozolec je bil prodan. Priporil si ga je tisti kmečki možak. Nič več se mu ni zdel tako lep, tudi bodoči vonj po mrvi v njem se mu je nekam izgubil. Pa kaj bi zdaj. Moj je pa le!

Pa še res je! Njegov je bil in „vreden“ skoraj še enkrat toliko, kakor na začetku.

Naj še dolgo stoji v „ponos“ njemu, nam in naši kranjski trmi.

JOŽE MALI

Že red in pa seveda pretežno žensko „moštvo“ sta narekovala, da so se pred odhodom ovekovečili. Nasmejani, sveži in polni pričakovanj so se podali na pot.

srajčko - slepi potnik v avtobusu za sofijo

PRVIČ V DVIGALU IN PEŠ V 22 NADSTROPJE

V Beogradu smo prespali v hotelu Srbija. Ker so se nekateri prvič vozili z avtomatskim dvigalom in ga niso znali na pravem mestu ustaviti, so se dalj časa vozili gor in dol. Nazadnje se jim je le posrečilo pristati v pritličju. Nato pa kar peš v 22 nadstropje!

ZAMUDA ZARADI PREVELIKE ZAVZETOSTI

Naše udeležence ekskurzije so si hotele podrobneje ogledati Modno hišo v Smederevu, pa tudi uslužbenci so bili zelo vljudni. Predstavniki turističnega društva bi rad obiskovalce navdušili še za prihodnjič. Ta zavzetost je povzročila 3-urno zamudo naslednji dan. Namesto ob 9h smo prispeli na bolgarsko mejo ob 12 h. Lepa reč, če mi čakamo druge, bo pa še direktor počakal.

VROČ TUŠ NA MEJI IN NIČ ZA DINARJE V ROMUNIJ

Ni nam šlo v račun, zakaj naj bi izgubili skoraj dve uri na meji, da bi za eno uro obiskali obmejno mesto Törn Severin v Romuniji. Pozabili smo, da še obstaja železna zavesa. Razočarani smo bili, ker v Romuniji niso hoteli sprejeti dinarjev. Ko smo zvedeli, da je v vzhodnih državah tak režim, da ne sprejemajo tujih valut v trgovinah in hotelih in da ni dovoljeno nositi njihovih valut iz države, smo se pomirili, sicer bi protestirali zaradi omaloževanja našega dinarja.

DVE URI NA BOLGARSKI MEJI ZA PRAZEN NIČ

Razen triurne zamude še dve uri čakanja na bolgarski meji. Dokumenti in vse ostalo je bilo o.k., pa vendar čakaj, čakaj na vročem soncu, v zaprtem avtobusu, pa čeprav je bil na prehodu poleg našega avtobusa le še en osebni avto. Ker smo precej nergali, so se nam lepo opravičili: predpisi so predpisi.

DOVOLJENJE ZA VSTOP V TOVARNO

Nenavadno se nam je zdelo, da je moral naš vodič pred vstopom v bolgarsko tovarno pokazati dovoljenje ministrstva iz Sofije za naš obisk. V Bolgariji s poznavstvom ali sklicevanjem na stanovsko solidarnost ničesar ne dosežete, pa čeprav so predstavniki te tovarne pred dvema letoma obiskali Labod.

ČISTOČA IN PREDNOST STAREJŠIM NA VSAKEM KORAKU

V Sofiji so nam povedali, da pride na vsakega prebivalca mesta 10 m² zelenih površin. Opravičeno se ponašajo z „zeleno Sofijo“. Tako kot v Moskvi, Varšavi in drugod na Vzhodu, imajo tudi v Sofiji vzoren red in čistočo. Prav zavzeti bi se morali, če bi hoteli najti kakšen odpadke na javnih mestih. Mlajši ljudje dajejo brez kakršnegakoli odlašanja v tramvaju, avtobusu ali drugje prednost starejšim. Pa kaj bi hvalili samo njih! Saj je pri nas tudi tako...

VRNI, KAR SI DOBIL NA NEPOŠTEN NAČIN

Kdor si je v Bolgariji na nepošten način pridobil premoženje, mu ga enostavno zaplenijo, lastnika pa postavijo pred sodišče. Seveda mu dajo pred tem možnost, da se posipa s pepelom po glavi in neupravičeno premoženje skesan podari državi. Tako je sedaj v okolici Sofije opaziti precej vikendov, katerih gospodar je država.

NAJPREJ STANOVANJE, ŠELE NATO OSTALO

Kdor ima svoj avto, vikend, ne more dobiti stanovanja v bloku. V zasebni lasti sme imeti družina največ 120 m² stanovanjskih površin.

PETURNA ZAMUDA — MRZLA VEČERJA

Zaradi vseh mogočih zamud smo prispeli v Sofijo šele ob enih zjutraj, namesto ob osmih zvečer. Bolgari so pametni ljudje. Kuhajo samo do določene ure, kosilo ob 12. do 16. ure, večerjo pa 18. do 21. ure; tako sem vam zgodil, da ob 17. uri ne morete dobiti toplega obroka. Našo večerjo so skuhali ob 21. uri, servirali zrezke na mizo in le po izjemnem postopku smo tako servirano večerjo lahko dobili ob enih zjutraj.

NIHČE BREZ DELA, TUDI CIGANI

Vsakdo, ki je umsko in fizično zdrav, mora delati. To velja tudi za Cigane, sicer lahko dobijo do 5 let prisilnega dela, od koder pa se le redki vrnejo.

Beograjska AVALA je nudila ekskurziji prijeten ambient za lep — granitni spominski posnetek.

Na izletu v okolici Sofije je skupina prisilila vodiča h pokorščini. Kleči, moški, drugega ti res ne kaže! Izjema pač potrjuje pravilo!

Ej, bahavi moški svet! Zmerom se najde kdo, ki hoče biti „glavni“! In takim z lepim profilom tega res ni težko doseči.

S šopkom cvetic v rokah in okoli sebe se je generalni direktor postavil pred objektiv. Z direktorico bolgarske tovarne VITOŠA (na levi) in njenimi sodelavkami so potrjeni prvi stiki dveh socialističnih „srajčarjev“.

NIČ VEČ DOLGIH LAS IN MINI KRIL

Bolgari so dobili 1. avgusta nov zakon, po katerem moški rod ne sme nositi dolgih las, nežni spol pa ne krilc, ki segajo manj kot štiri prste nad kolenom. Ta zakon velja tudi za tujce. No, med našimi mlajšimi sta bili le dve taki, ki sta imeli zaradi tega težave. Naj vam povemo na uho: tudi za zakon ima luknjo. Nič ne pove, za kakšne prste gre: ali stisnjene ali razprte!

BENCIN SAMO NA BONE

Bencinske črpalke smejo točiti bencin samo na bone, ki jih kupite v posebnih uradih ali pa pri blagajnah v hotelih. Kako kupiš olje za avto, destilirano vodo, zrak za gume, pa smo pozabili vprašati. Predstavljajte si, kako bi bilo pri nas, če bi imeli tak režim!

S TUJO VALUTO NI ŠALE

V Bolgariji velja predpis, da ne sme nihče, razen posebej pooblaščenih, sprejemati tujega denarja. Zgodilo se nam je, da pri večerji ob odhodu iz Sofije ni bilo črne kave. Naprosili smo vodiča, naj nam vendar

preskrbi našo „nacionalno“ pijačo. Natakcar je ni mogel dati, ker kava ni bila vpisana v naročilnico. Naš vodič mu je zatrjeval, da bo to storil naslednje jutro pri obračunu in mu ponudil za kavico 15 dolarjev. In tako smo dobili kavo. Ko je naslednje jutro hotel naš vodič poravnati račune z natakcarjem, je bil le-ta kljub 10-letnemu stažu v eminentnem hotelu takoj odpušen iz službe in aretiran, in to samo zato, ker je sprejel tuj denar. Če bi to vedeli, bi bili v Bolgariji raje brez kave.

NESORAZMERJA V NAGRAJEVANJU — NIZKA STORILNOST

V Bolgariji stane osebno vozilo (kot fičko, lada) okrog 6.000 levov. Ker delavka zasluži 120 do 150 levov na mesec, bi morala dati za tak avto štiri-do petletni zaslužek.

Tehniki in visoko strokovni ljudje so slabo plačani. Približno enkrat več kot delavka in vseeno je, ali ima eno ali pa pet fakultet. Kaj pomaga tako razmerje, ko pa imajo potem vsi skupaj malo, saj izkoriščajo svoje zmogljivosti le okrog 50-odst., produktivnost v tovarni, ki smo jo obiskali, pa je le 60 odst. Labodove.

V Bolgariji: Kot kralj na planini bolgarski, pod mano pa šopek cvetic! Doma pa: Ljuba moja ženica, moja draga mucika!

3 tovarne trije različni vtisi

Od 1. do 3. avgusta smo si ogledali dve tovarni za proizvodnjo moških srajc v sosednji Bolgariji in tovarno konfekcije 1. maj v Pirotu. Že pred obiskom smo imeli določene informacije o teh tovarnah. Vest, da v Bolgariji izdelajo v eni tovarni 70.000 moških srajc na dan, kar je približno 5-kratna proizvodnja celotne tovarne LABOD, nam je dala misliti, kako izgleda ta mogočen gigant, ki ga premore Bolgarija, kako poteka proizvodnja, kakšna je organizacija itd. Takšna in podobna vprašanja smo si zastavljali pred obiskom naših konkurentov. Seveda smo prav tako nestrpnost pričakovali ogled tovarne v Pirotu, tako imenovane „lekarne“, v kateri poteka proizvodnja težke konfekcije in pletenin. Posebna privlačnost teh obiskov je bila še v tem, da smo šli v sosednjo socialistično Bolgarijo in v pasivni predel naše domovine – v Piroto. Kaj smo torej videli?

V skrajnem severozahodnem delu Bolgarije, v kraju VIDIN je tovarna „VIDA“. Že zunanji videz daje vtis velike proizvodnje, ki je kot smo pozneje izvedeli, le nekoliko večja, kot v celotnem Labodu. Po naši oceni je kapaciteta tovarne 30.000 srajc na dan, naredijo pa okrog 17.000 srajc na dan. Desežejo okrog 70 do 80 odst. Labodove norme. Toda tudi to je veliko.

V tovarno smo prišli nekoliko pozno, že v času popoldanske izmene. Že bežni pogled na proizvodnje prostore pove, da gre za moderno, tehnološko dovršeno proizvodnjo. Izstopa dober strojni park z najnovejšimi avtomati, novimi tipi strojev in transportnimi trakovi. Krojilnica je opremljena z modernimi polagalnimi stroji, ki pa so bolj estetska kot pa tehnološka pridobitev. Sam postopek krojenja se razlikuje od našega. Uporabljajo način direktnega polaganja in ročno obrisovanje krojnih elementov. Takšen postopek je seveda posledica dela

v tehnološki pripravi proizvodnje, kjer uporabljajo metodo zmanjšanih narisov. Žal si priprave proizvodnje nismo mogli ogledati.

V šivalnici prevladujejo stroji firme „ADLER“, torej usmerjenost k eni vrsti strojev, ki jo lahko v primeru, da so stroji kvalitetni, štejejo za prednost. Od vseh strojev, pa so najbolj opazni avtomati in sicer iz dveh razlogov: ker so to novejši, modernejši dosežki šivalne tehnike in ker skoraj vsi avtomati stojijo. Avtomati so predvsem znamke „NECCHI“, z avtomati za prišivanje žepov in za gumbnice. Za ovratnike in manšete pa imajo avtomate firme „ADLER“. Poleg naštetih firm imajo še nekaj strojev „SINGER“ in „DUERKOPP“, predvsem za prešivanje gumbov in izdelavo gumbnic. Vzdrževanje je precej slabo saj številni stroji stojijo. Kratek razgovor z vzdrževalci je razodel, da imajo tako kot mi probleme z rezervnimi deli. Zaloga rezervnih delov je odvisna od letnega plana. Če ta zataji, stroji stojijo.

V velikem prostoru šivalnice je več manjših skupin-brigad, enako opremljenih. Brigade izdelujejo enak artikel. Nekoliko začudeno smo pogledovali delovna mesta, označena z zastavicami. Takoj smo dobili pojasnilo, da so ljudje na teh delovnih mestih zaradi posebnih dosežkov proglašeni za udarnike in seveda tudi nagrajeni.

V istem prostoru kot šivalnica je tudi likalnica. Kapacitete delovnih mest so usklajene, kajti vmesnega kopičenja izdelkov nismo opazili. Kontrola izdelkov je ločena od same operacije čiščenja nitk. V celotni proizvodnji je opaziti, da manjkajo enostavni pripomočki, kot so na primer: stojala za kontrolo, enostavne šablone pri prešivanju žepov in podobno. Zanimiva za nas je bila tudi naprava za obračanje in obrezovanje ovratnikov. Pozornost so vzbujali tudi listi s tehničnimi podatki za operacije in opisom modela, ki so bili obešeni na strojih.

Po ogledu tovarne smo imeli občutek, da mi delamo hitreje in kvalitetneje. Občutek nas verjetno ni varal. Tovarna je na pogled lepa, povsod vlada izredna čistoča in urejenost. Prostori so udobni za delo. Vgrajena je popolna klimatizacija. Tudi pred tovarno je vse urejeno in prijetno. Skratka, lepa tovarna.

V središču Sofije, v starih in neprimernih prostorih smo videli drugo, manjšo tovarno srajc. Razen zastarelih prostorov je tudi strojna oprema precej stara. Toda vtis o samem

tempu dela in kvaliteti izdelkov je bil ugodnejši kot v VIDINU. Nekoliko boljša oprema in organizacija v likalnici z dobro transportno rešitvijo, toda slabo kvaliteto zlaganja. Vendar ta kolektiv pričakuje skorajšnjo selitev v nove in moderne prostore na drugem koncu mesta. Stavbo, ki je že skoraj dograjena, smo videli med ogledom mesta. Zares veliki prostori, v katerih je po pripovedovanju predvidena nova moderna tehnologija in seveda tudi strojna oprema. Pri odhodu iz tovarne smo bili vsi prijetno presenečeni. Dobili smo šopek svežih rož. Skromen, toda lep šopek in iskrene besede delavke.

Po kratki vožnji po delu Bolgarije in Jugoslavije smo se ustavili v Pirotu v „Tovarni konfekcije 1. maj“. Kaj vse smo že slišali o tem mladem in prizadevnem kolektivu! Iskreno povedano, nismo verjeli vsega. Toda prepričali smo se, da je res kaj videti. Videli smo okolico tovarne, ki je vsa obdana s cveticami in lepo negovano travo.

V Proizvodnji, ki se sicer razlikuje od naše, smo videli zadovoljne ljudi, ki s ponosom pokažejo svoje dosežke in z vnemo govorijo o svojih načrtih. O tehnični strani proizvodnje ni veliko povedati. Dobili smo vtis o organizirani proizvodnji. Strojna oprema je na ravni naše in večina strojev je od firme SINGER.

Cele tovarne niti nismo videli, ker je en del v rekonstrukciji. Toda tisto, kar smo videli, je vzorno urejeno. Cvetlična ograja ob prihodu, prijetna glasba

med delom, kletke s pticami, moderna in okusna dekoracija sten, res prijetno delovno vzdušje. Veliko je storjeno tudi za družbeni standard delavcev. Ambulanta, športno igrišče, kino dvorana, otroški vrtec, ki je še v gradnji, in seveda sodobno urejena menza. Spraševali smo se, od kod vse to, in dobili tudi odgovor. Z lastnim delom, z zategovanjem pasu. Tudi zanj so bili težki časi. Leta 1962 so jim predlagali likvidacijo. Leta 1967 so zgradili nove tovarniške prostore in organizirali moderno proizvodnjo. Skrbijo za ekskluzivnost svojih modelov. Imajo lastno trgovsko mrežo po celi Jugoslaviji in celo v Frankfurtu imajo svojo trgovino. Da so res prehodili trnovo pot, smo se prepričali, ko so nam zavrtili dokumentarni film o razvoju njihove tovarne. Ne vem kaj bi še dodal. Verjetno le to, da smo iz Pirota odšli zadovoljni in ugotovili: tudi LABOD je imel podobno naporno pot, toda v Pirotu so naredili še več kot pri nas. In to ne pri organizaciji in tehnologiji proizvodnje, marveč pri ureditvi okolja, v organizirani rekreaciji, športu, dramski sekciji, knjižnici itd., kar je vse povezano z neposrednim interesom delavcev in njihovim udejstvovanjem. Vsem nam, ki smo si ogledali to tovarno, se je postavljalo vprašanje: Ali ne bi lahko tudi v Labodu plavali v bazenih labodi, cvetele v proizvodnji rožice, delovali različni rekreativni krožki itd. Vse imamo: prostore, ljudi in denar. Le svojo pripravljenost moramo še dodati!

inž. VLADIMIR ŠKRINJAR

„... in če vas zagrabi krč v nogi, se kar lepo ulezite na hrbet in počakajte name!“

izvoljeni so novi organi uprav- ljanja

Na volitvah 9. VII. 1973 smo v naši tovarni volili organe upravljanja v temeljnih organizacijah in delegacije za centralni delavski svet tovarne perila LABOD.

V posamezne organe upravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela so bili izvoljeni:

TOZD – Ločna NOVO MESTO

Delavski svet TOZD:

1. Milena UMEK, predsednik
2. Sonja PETRIC, namestnik
3. Anica KASTELIC
4. Marija PRIMC
5. Valči KRALJ
6. Draga STOPAR
7. Olga VIDRIH
8. Milka KRESE
9. Martina KOS
10. ANA ŠKEDELJ
11. Zvone KOŠIR

Komisija za kadre:

1. Anka PETROVIČ, predsednik
2. Marija KAIC, namestnik
3. Joža KORASA
4. Joža CESAR
5. Iva MORO

Komisija za družbeni standard:

1. Ivanka DAROVEC, predsednik
2. Marija ŠURLA, namestnik
3. Mimi TURK
4. Danica ZUPANČIČ
5. Marija KRESE

Komisija za oceno kršitev del. dolžnosti in oceno mat. škod:

1. Eli VOVKO, predsednik
2. Kristina ŽAGORC, namestnik
3. Micka ZUPANČIČ
4. Joža PAVLIN
5. Danica JUDEŽ

Komisija za delavsko samoupravno kontrolo:

1. Marija TURK, predsednik
2. Renata BEVC, namestnik
3. Jelka SITAR
4. Vera TRAVIŽAN
5. Marija PRIMC

TOZD – Libna KRŠKO
Delavski svet TOZD:

1. Tilka UDVANC, predsednik
2. Minka GUNDE
3. Alojz MLAKAR
4. Ivan KOSTREVC
5. Nuša LAPUH
6. Tinca ZAGORC
7. Tone UNETIČ
8. Marija REŠETIČ
9. Remi BLAŽEKOVIC
10. Jožica PRAH
11. Jožefa ZAGORC

Komisija za kadre:

1. Ivan ŽOHAR
2. Alojz HRUŠEVAR
3. Anica MLAKAR
4. Cilka KUHAJ
5. Alojz KORETIČ

Komisija za družbeni standard:

1. Jožica ZORKO
2. Stanko DROBNIČ
3. Angela KOFOL
4. Marija PRESKAR
5. Nada PRIMC

Komisija za oceno kršitev delovnih dolžnosti in mat. škod:

1. Stane NOVAK
2. Betka JARKOVIČ
3. Vera VOGLAR
4. Ivanka BANDELIJ
5. Anica ŠKODA

Komisija za delavsko samoupravno kontrolo:

1. Martin KOSTREVC
2. Lidija HOČEVAR
3. Dragica STANIČ
4. Jožica-Joca NOVAK
5. Jožica KERIN

TOZD – Delta PTUJ

Delavski svet TOZD:

1. Slavko ŽUNKOVIČ, predsednik
2. Pavlica KLINGER, namestnik
3. Leopoldina EMERŠIČ
4. Štefka VIDOVIČ
5. Vida ROBIN
6. Nevenka KRAMBERGER
7. Angela ROJKO
8. Danica PLAJSNEK
9. Olga KOLARIC
10. Erika SIMONIČ
11. Terezija BECI

Komisija za kadre:

1. Franc CEH, predsednik
2. Angela KRANJC, namestnik
3. Marija FRIDL
4. Jožica JURČIČ
5. Leopoldina EMERŠIČ

Komisija za družbeni standard:

1. Marica PERNEK, predsednik
2. Anica HORVAT, namestnik
3. Cirila IVCETIČ
4. Marija PETEK
5. Olga KRANJC

Komisija za oceno kršitev del. dolžnosti in materialnih škod:

1. Branko TANASIČ, predsednik
2. Niko CUHALEV, namestnik
3. Jožica MARKEZ
4. Marija CEH
5. Leopoldina EMERŠIČ

Komisija za delavsko samoupravno kontrolo:

1. Marica KRNIČAR, predsednik
2. Kristina ŽELEZNIK, namestnik

3. Lizika BRMEZ
4. Greta BELE
5. Zora KAMENŠAK

SKUPNE SLUŽBE:

Delavski svet SKUPNIH SLUŽB:

1. Mirko RUPNIK
2. Boris ŽAGAR
3. Sonja BEVC
4. Helena HOČEVAR
5. Milena ŽAGAR
6. Stane VESEL
7. Majda DULAR

Komisija za kadre:

1. Slavica PUTRIH
2. Božo VERSTOVŠEK
3. Niko HRNAJK
4. Martina KRALJ
5. Marija RUKSE

Komisija za družbeni standard:

1. Janko POPOVIČ
2. Jože LUZAR
3. Zvonka KEBE
4. Andrej BURJA
5. Milena KOBE

Komisija za oceno kršitev del. dolžnosti in materialnih škod:

1. Zdenko TEKSTOR
2. Božo GALIČ
3. Marica PRAZNIK
4. Ivan PODPADEC
5. Jože BOBIČ

Komisija za delavsko samoupravno kontrolo:

1. Majda DULAR
2. Jože SMREKAR
3. Boris ŽAGAR

Na teh volitvah smo izvolili tudi delegacije za centralni delavski svet. Člani centralnega delavskega sveta so postali:

TOZD – LOČNA:

1. Milena UMEK
2. Joža KOVAČ
3. Iva MORO
4. Vera TRAVIŽAN
5. Lenča JOSIFOVA

TOZD – LIBNA:

1. Martin KOSTREVC
2. Ivan ŽOHER
3. Alojz MLAKAR
4. Tilka UDVANC
5. Dragica STANIČ

TOZD – DELTA:

1. Slavko ŽUNKOVIČ
2. Pavlica KLINGER
3. Štefka VIDOVIČ
4. Marija MAR
5. Olga BELOVIČ

SKUPNE SLUŽBE:

1. Mirko RUPNIK
2. Majda DULAR
3. Ante MARTINOVIČ
4. Milan BRATOŽ
5. 5. Anica JANEŽIČ – MIKEC

Vsem novo izvoljenim članom naših samoupravnih organov želimo, da bi bilo njihovo delo plodno in da bi si v organih upravljanja in zunaj njih prizadevali za čim hitrejšo uveljavitev vseh novosti v naši samoupravni praksi.

NAŠ PROGRAM

med naj- boljšimi

Z resolucijo zvezne skupščine je bilo leto 1972 in potem 1973 proglašeno za leto kvalitete v SFRJ. V resoluciji je predvideno, da organizacije združenega dela izdelajo lastne programe v letu kvalitete in da se maksimalno angažirajo za njihovo realizacijo. Za spodbudo pri izdelavi programov sta Gospodarska zbornica SFRJ in „Privredni pregled“ razpisala nagradni razpis za najboljši program. Podoben razpis je kasneje razpisala tudi Gospodarska zbornica SRS. Razpisa se je s svojim programom udeležilo tudi naše podjetje. Pri izdelavi programa so sodelovali naslednji naši sodelavci: Zdravko Petan, Boris Vogrinc, Anica Janežič-Mikec, Jože Luzar, Marica Praznik, Božo Verstovšek, Mirko Rupnik, Jože Muhič, Milan Bratož, inž. Vladimir Škrinjar, Niko Hrnjak, Ludvik Judež, Stane Vesel, Ivan Žoher, Franc Kranjc, Janez Verbič, Miroslav Štimac in drugi. Naš program je Gospodarska zbornica SRS ocenila kot dovolj kvaliteten in ga predložila za podelitev priznanja. Ne bo odveč, če rečemo, da je program sestavljen tako, da zajema probleme v podjetju, ki pomenijo oviro za nadaljnji razvoj. Z rešitvijo teh problemov bodo ustvarjeni pogoji, ki bodo pripeljali do kvalitetnejšega dela. Program predvideva, da bo njegova realizacija trajala tri leta (1973, 1974, 1975). Neke naloge iz programa, smo že uresničili.

Da ne bi naštevali podrobnosti iz programa, preletimo na kratko naloge v letu 1973. Od večjih nalog smo realizirali program tip-ton super, v realizaciji je program Dior, čaka pa nas še naloga realizacije programa extra standard. Enako pomembna naloga je usklajenost akcij pri uvajanju novih proizvodov. Z rešitvijo tega problema bomo odstranili vse tiste težave, ki pripeljejo do tega, da govorimo: vse to bi morali že zdavnaj narediti!

Poudarimo naj tudi, da želimo pri kvaliteti srajc doseči še višjo raven in da napake „veliko stanejo“. Zato so vse akcije, ki jih predvideva program, usmerjene k cilju; doseči trajno vrhunsko kvaliteto in zasedati sam vrh v kvaliteti izdelkov.

Kvaliteta je pogosto odvisna tudi od organizacije procesa proizvodnje. Akcije, ki jih predvideva program, so usmerjene tudi v reševanje problemov iz tega področja. Najpomembnejši faktor v kvaliteti pa je človek in njegovo znanje. Tudi ta element ni pozabljen v programu in mu je dana teža, ki jo mora imeti.

Na koncu še nekaj misli o tem, kako mislimo realizirati program. Za vsako nalogo iz programa bo določena posebna skupina, ki bo zadolžena, da prouči problem, izdela predlog za njegovo rešitev, ga da v razpravo in sprejeti predlog uresniči v praksi.

marjan rožič v tozd libna v krškem

Na povabilo Občinskega sindikalnega sveta Krško se je 25. in 26. junija 1973 v Krškem mudil sekretar centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije tov. Marjan Rožič. V času svojega obiska v krški občini je obiskal tudi našo tovarno in imel z vodstvom TOZD Libna daljši razgovor, kateremu je prisostvoval tudi generalni direktor tov. Zdravko Petan. Najprej so tov. Rožiča seznanili z značilnostmi tovarne in življenja v njej, nato pa so sledili odgovori na vprašanja, ki jih je stavil tov. Rožič.

Zlasti se je zanimal za ekonomski položaj podjetja kot celote in posebno za TOZD Libna in kako se v konkretni praksi uveljavljajo ustavna dopolnila. Seveda ni manjkalo tudi drugih vprašanj, kot: položaj in neposredna vloga delavca oziroma delavke v upravljanju, delo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, v kakšnih oblikah se kaže skrb za delavca (prehrana, prevoz ljudi na delo in z dela, stanovanjska vprašanja, varstvo otrok, oddih in rekreacija in podobno).

Podrobneje je bil tov. Rožič seznanjen tudi z obstoječim sistemom nagrajevanja in doseganjem delovnih učinkov. Naj pripomnimo, da je bil prijetno

presenečen, ko je slišal, da je produktivnost dela na tako visoki ravni. Rekel je da so taki kolektivi lahko za zgled ostalim in da zaslužijo vsa priznanja.

Pri tem je še dodal, da je naša javnost s takšnimi primeri premalo seznanjena. Strinjal se je s tem, da je tekstilna industrija kot celota v okviru gospodarstva z ozirom na doseganje tako visokih delovnih učinkov pre malo cenjena.

Ko je tekla beseda o reševanju stanovanjskih vprašanj in v kakšni meri se odraža solidarnost kolektiva pri reševanju le-teh, smo tov. Rožiča seznanili z odločitvijo našega kolektiva o solidarnostnih sobotah. Izrazil je zadovoljstvo nad takimi rešitvami in takoj vprašal, če je o tem seznanjena širša javnost, saj je to lep zgled tudi za druge kolektive v občini. Žal smo morali odgovoriti, da je širša javnost o tem premalo seznanjena in da je malo primerov, ki bi nas posnemali. Upamo pa, da nas bodo kmalu.

Po končanem razgovoru si je tov. Rožič z zanimanjem ogledal delovne prostore in pri tem dejal: „Iz vašega kolektiva odhajam z najlepšimi vtisi in nekaterimi novimi spoznanji, ki jih bom pri svojem nadaljnjem delu s pridom uporabljal. Spoznal sem, da sem obiskal kolektiv, ki ve kaj hoče, ki ve, v kateri smeri načrtuje svojo prihodnost, prihodnost svoje trdnosti in vzajemnosti. Vsem članom delovnega kolektiva za dosežene rezultate iskreno čestitam in vam pri nadaljnjem delu želim še veliko uspehov.“

Edo Komočar

vesti

Pred kratkim smo dobili v tovarno 20 strojev PFAFF tip 467 in 487. Stroji so namenjeni predvsem za specialne operacije, kot sestav in pošivanje ovratnikov in zapestnikov. Stroji imajo dvojni transport, kar omogoča boljšo kvaliteto šivov. Ti stroji so namenjeni za TOZD Delta Ptuj in TOZD Ločna Novo mesto.

Za TOZD Libna Krško so naročeni stroji firme Duerkopp z istimi lastnostmi.

Upokojenci naše tovarne se bodo 15. septembra sešli v Ptuj. Ogledali si bodo našo tovarno v Ptuj, se pogovorili o programu dela in si ogledali znamenitosti tega lepega mesta.

21. avgusta je nenadoma umrla naša sodelavka Mirjana Peterčič iz TOZD Libna. Njeni družini in svojcem izrekamo iskreno sožalje. Spomin na mlado sodelavko bo ostal večno med nami.

28. avgusta 1973 se bo sestal razširjen politični aktiv naše tovarne. Na aktivu bodo obravnavali naloge družbeno-političnih organizacij v zvezi z javno razpravo o predlogih ustav SFRJ in SRS, naloge ob razpravi o predlogu samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v organizacijo združenega dela Labod.

Na mednarodni sejem moške mode, ki bo v Koelnu od 24. do 26. avgusta, so odpotovali tudi naši strokovnjaki. Pričakujemo, da bodo s tega sejma prinesli precej koristnih novosti tudi za nas.

Tovarno v Novem mestu je v letošnjem letu obiskalo že 18 ekskurzij skupaj 700 udeleženci. Udeleženci teh ekskurzij so bili večinoma mladi ljudje, dijaki srednjih šol pa tudi člani sindikalnih podružnic nam sorodnih podjetij. Vrata naše tovarne so res široko odprta!

Naša tovarna pripravlja letošnje modno revijo že v znamenju 50-letnice in novih artiklov Dior. Modna revija bo 11. septembra na Otočcu in 9. oktobra v hotelu Jugoslavija v Beogradu.

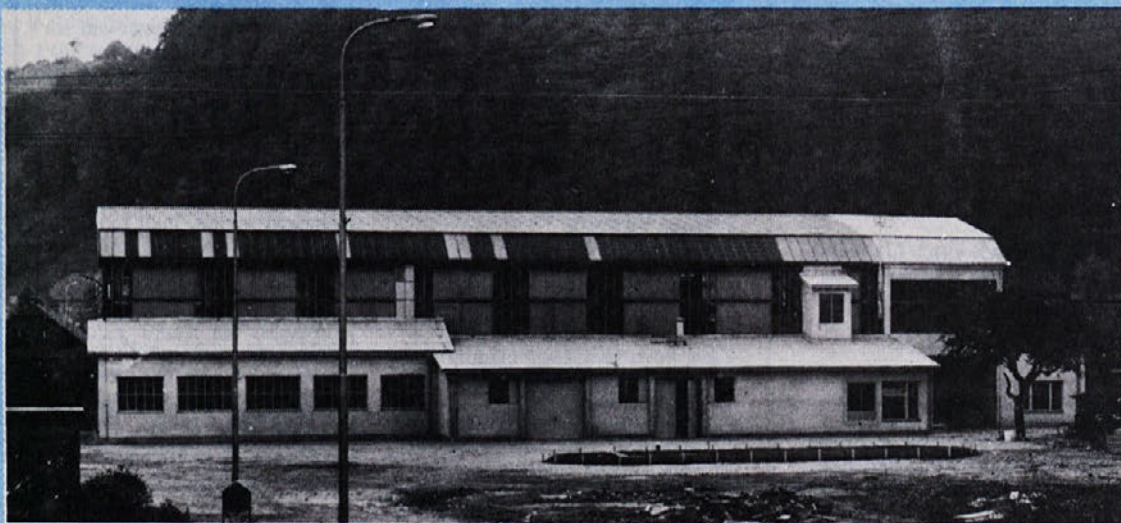
Ptuj je proslavljal praznik občine 8. avgust, obletnico zadnjega boja slovensko-goriške čete, z raznimi prireditvami: simultanko mednarodnega mojstra Stojana Puca, ribiškim tekmovanjem, dirko za prvenstvo Jugoslavije v kringu, otvoritvijo nove trgovine Elektrotehne Ljubljana, ogledom visoko regalnega skladišča Mercatorja in slavnostno sejo splošnega zbora občinske skupščine. Te prireditve so se vrstile od 3. do 8. avgusta. Zaključek je bil združen s skupnimi vajami enot civilne zaščite. Pri teh vajah je sodelovala tudi TOZD Delta s tremi ekipami za prvo pomoč in gasilsko četo. Naloge med vajo so člani naših enot odlično opravili.

Od 21. maja do 23. junija so opravili 45-urni gasilsko-tehnični-reševalni tečaj: Alojz Šegula z odličnim, Franc Kmetec z odličnim, Jožica Juršič z odličnim, Barica Hrzenjak z odličnim, Jože Vajda z odličnim in Anton Klemenc s prav dobrim uspehom. Čestitamo!

Več kot 160 članic in članov sindikalne podružnice Delte je bilo v juniju in juliju letos v dveh skupinah na prijateljskem obisku v TOZD Libna Krško in Ločna Novo mesto. Prijaznemu sprejemu je sledil ogled obeh tovarn, večjih industrijskih objektov, nove šole in bolnice, Novega mesta, Otočca, forme vive in gradu v Kostanjevici. Vsi udeleženci pozdravljamo oba kolektiva, se zahvaljujemo za prijazen sprejem in kličemo na veselo snidenje v Ptuj.

labod

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne perila LABOD Novo mesto, izhaja vsako drugo sredo v mesecu v nakladi 1500 izvodov. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož. Tehnični urednik: Marjan Moškon. Stavek, filmi in prelom — ČZP Dolenjski list, tiska — KNJIGOTISK, Novo mesto

Posnetek naše tovarne v Krškem iz leta 1967